

Månen er af papir

Af samme forfatter:

Tornmark, 2009

Mindset, 2010

Mens vi venter, 2011

Den sidste dag på jorden, 2014

I helvede flyder en flod, 2015

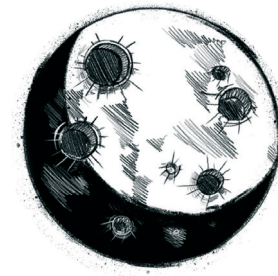
Drakenberg, del 1, 2018

Drakenberg, del 2, 2020

Mit navn betyder forår, 2021

Morten Leth Jacobsen

Månen er af papir

Roman

© Morten Leth Jacobsen og EC Edition 2025

Redaktion: Birgitte Møller Balladone

Omslag og illustrationer: Dite Čepule

Grafisk tilrettelæggelse og sats: Per H. Jacobsen

Bogen er sat med Giovanni Book

ISBN 978-87-93783-76-8

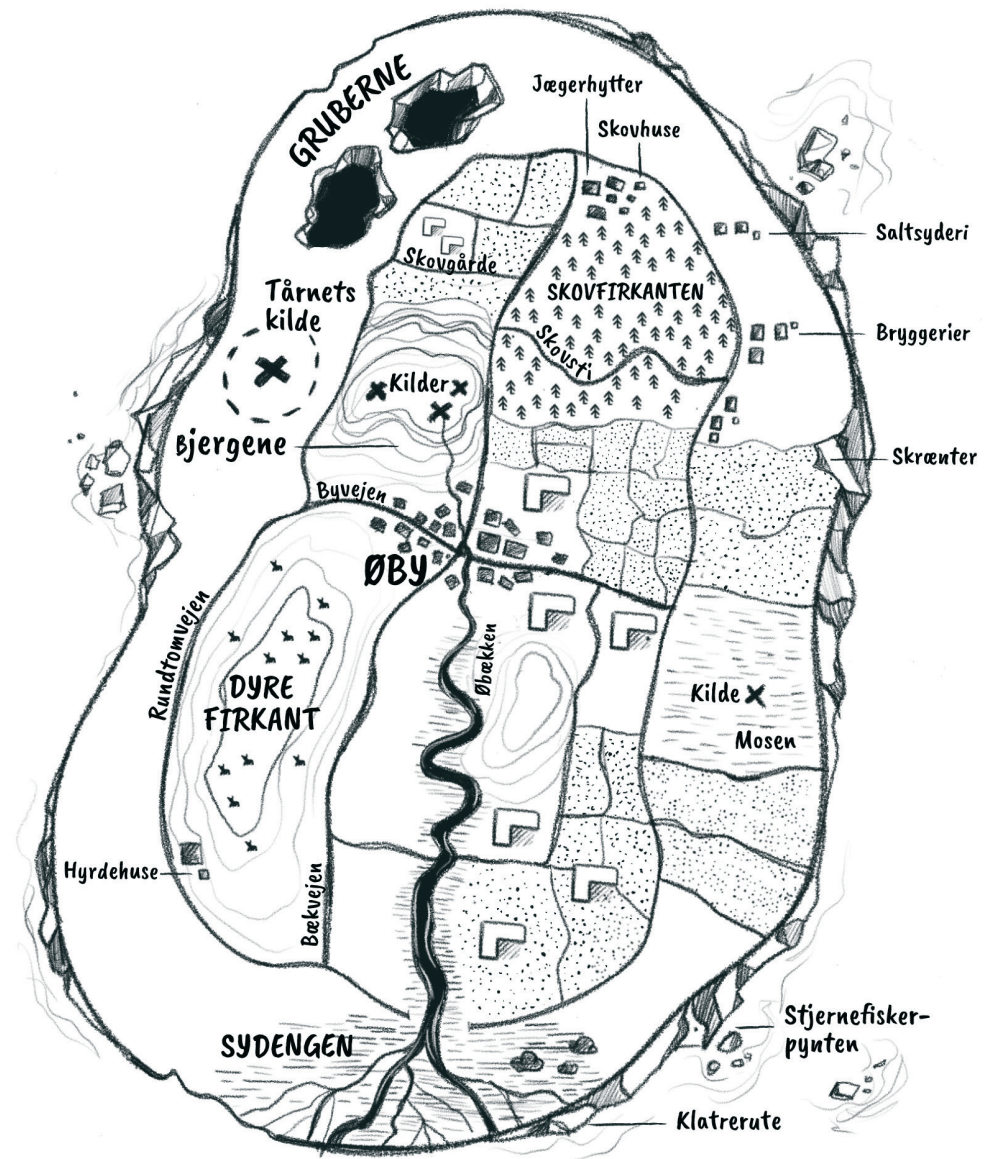
1. udgave, 1. oplag

Trykt i Danmark 2025

Gengivelse af indhold er ikke tilladt, medmindre
der foreligger skriftlig tilladelse fra EC Edition

Forlaget EC Edition
Høegh-Guldbergs Gade 101, 3.
8000 Aarhus C
forlag@ec-edition.dk
www.ec-edition.dk

Kapitel 1

Jeg rejser fra den her verden til en anden.

Jeg rejser til en ø, når jeg føler, at verden ikke længere er en, men to.

Sådan begynder min historie – med at jeg fortæller dig, at jeg til tider bor på en ø, som er denne verden og alligevel noget andet. Jeg kan godt forstå, hvis du er forvirret. Jeg er selv ikke helt med endnu.

To historier på samme tid, begge virkelige, begge fantasier. To, der hænger sammen i en fortælling om at finde noget, et menneske længes efter.

I gamle dage tænkte de, at verden var lagdelt som en kage. Der var en top og en bund, lag på lag.

Siden kom der andre, der så, at jorden er en kugle mast sammen af tyngdekraft.

De sagde, verden er stoflig og tung. Jeg kan godt se, hvad de mener. Og det giver mig et forklaringsproblem, når jeg sidder her i min skrivebordsstol og ved, at verden er en ø i et lag over et andet lag. Der er det øvre lag, og der er det nedre lag. Der er en måne over alting, og hvad den er gjort af, det ved kun de, der har rørt ved den.

Universet er uden for vores erkendelse – måner, galakser og tyngdekraft. Vi forstår sand, træer, vi forstår hastighed, så længe den hastighed er relativt lav.

Vi kan kaste os ud fra et højt tårn og se, at virkeligheden er der i virkeligheden; der er ingen illusion. Vi rammer jorden, og vores krop knuses, og vi dør.

Dét er sandt, det er ikke en løgn, det er heller ikke en vits. Det er en solid ting.

Verden er derude på den anden side af vores sanser, og vi kan slå os på den. Dø på den. Vi lever ikke i en simulering af et liv. Vi lever et liv.

Vi kan gå forbi det samme træ år efter år og konstatere, at intet er sket.

Træ er luft, der er blevet hård.

Sand er klippe, der er blevet blød.

Og øen i det nederste lag er erosion og ensomhed.

Midt i dette liv, inderst i dig, sidder en øgle, der altid tror, den er ved at dø. Der findes ét alarmsystem i os, og det stammer tilbage fra dengang, hvor vi var byttedyr. Det system gør os dumme, for frygt er dumhed. Det, der er dit intellekt, lukker butikken ned for i dag, når frygten kommer.

Øglen ved, at hvis den udsættes for vold, så dør den. Den indre øgle styres af frygt for at dø.

Jeg er heldig.

Jeg kan gå et sted hen, hvor der hverken findes død eller øgler. Hvor der findes træer og marker og bakker og et tårn, der ikke burde kunne være til, men er vokset frem af sig selv. Det er let.

Her er umulige Dyr med pels, der er blødere end blød. Her er en landsby, hvor jeg har lyst til at blive. Og her er et tårn, der når så højt op i himlen, at jeg ikke kan se dets top. Her bliver historier skabt og forsvinder, når de er skabt.

Her er et sted, hvor ingen behøver at dø eller at blive syge i hjertet, i sindet. Her hænger der en måne, der er flad som en goble, tynd som papir.

Her, på min ø, er der et sted, hvor jeg frygter at gå hen, selv om jeg savner det. Jeg ved ikke, om jeg kan komme ud igen, hvis jeg bliver der for længe.

I stedet lever jeg i det øverste lag, og der sker ting, som får folk til at spørge: Hvorfor sker det altid for jer?

I det øverste lag har jeg dig – engang min søn, nu min datter, og det er måske løsningen på al den sorg, al den smerte, der har forfulgt dig, siden du var ni år. Men kun måske.

Du, som jeg skal minde mig selv om at kalde hun fra nu af.

Det øverste lag er beboet af virkelige mennesker fra den virkelige verden. Der er læger, psykiatere, lærere. Der er venner og familie. Men der er også smerte, så meget af det, at jeg er

taknemmelig over, at tiden i et menneskes sind kun peger én vej, fremad, og aldrig tilbage, for havde jeg haft evnen til at se, hvad der ville ske for min familie og for mig, så ville mit sind være knækket sammen. Det er ikke sket, eller også har jeg ikke selv opdaget det.

Jeg har nemlig altid haft en anden verden at gå til.

Her er en verden, jeg selv skaber, et sted, hvor jeg drømmer mig hen. Her er et sted, der hovedsageligt er løgn, men det er gennem den løgn, jeg forstår mig selv og kan se, hvorfor det øverste lag af verden er, som det er.

E, jeg skal vise dig, hvordan det øvre lag ser ud og har set ud de sidste ti år.

Det øverste lag, hvor vi begge bor, er grelt. Skarpt, og man kan skære sig på det. Det gør ondt, og jeg ved, at du føler det. Det nederste lag er smukt og magisk. Det er stille og gråt. Uden for tiden.

De to lag hænger sammen. I mit hoved, i det mindste; det ene eksisterer ikke uden det andet.

Du er i det, E, i dem begge, og det her er din historie, lige så meget som den er min.

Kom, så viser jeg dig det nedre lag i verden.

Kapitel 2

Det nedre lag

Gule og grønne toner i træerne udenfor – træer, der har fler snarere end blade.

Dyr, der græsser, femvingede insekter, der hænger stille i luften og svirrer. Femhornede Dyr med pels, der lyser i mørket; krabber, der er kilder til varme og lys og har blå øjne. De ting findes på min ø og meget mere til. Der er også vitsmageren og hendes hus.

Vitsmagerens hus er midt i øbyen, og byen er midt i foråret. Det er her i hendes hus, vi sidder, vitsmageren og jeg, og ser ud i haven.

Nu er jorden våd, de øvrelagsagtige træer som elm og hassel sætter knop og får blade. De nedrelagstræer, der bor her, har deres fjerlignende blade året rundt.

Alting er grønt, rødt og orange – og glødende blå i en tien-dedagsnat, hvor månen er hvid og flad.

Kunne jeg se ud over hele øen på en gang, ville jeg se skovfolket, der slår let på deres hvilende træstammer med hamre og lytter til den lyd, veddet giver; de tænker, at den våde tid er forbi, og nu er det tid til at tørre og skrumpe og blive klar til at blive til et bord, en stol, et musikinstrument eller en loftsbjælke.

Hvis et menneske var en træstamme. Og disse mennesker formår at tænke, som om de var.

Se F og hans båd, som han bygger i gården bag bageriet, stående i høvlspåner til anklerne.

Jeg kunne se A og de andre våde, der går til stranden for at fiske og for at lokke stjernekrabber til sig. De længes efter både, efter moler at fiske fra. De længes efter de gamle tider, dengang de var børn. Hvor der endnu var både og broer, før tårnet kom.

De fornemmer et subtilt skifte i vinden, i regnen, og de fanger og lokker mere, end de gjorde for nogle få tidage siden. De kommer op til Øby med fyldte net på deres kærre, og de synger om at være på havet og om at elske og miste og længes. Det er dragende sange fra en tid, der er forbi.

Jeg kunne se flokkene af Dyr i Dyrefirkanten. Dyr med fire eller fem horn, to par øjne, gråorange pels, der kan gløde i mørket, når de er i det humør. Jeg kan se det, de tænker, i billeder. Se deres hjerner danne billeder af planter, af bakker og bække, af at føde smådyr og lade dem die. De skaber tågede, tillidsfulde billeder af mennesker, når de ser mig komme gennem lyngen og græsset.

Se ømanden, øens valgte formand, der nu får tid til at gå i marken og være hyrde, se ham rulle sig i fårelort og moderkager, når fårene læmmer, se ham ligge i halm med et døende lam og tænke blidt og intenst på det, indtil det får fred.

Se vitsmageren, der sidder i sin stue med mig, den fremmede. Og hun siger:

"Du siger, du er god til at fortælle vitser."

"Historier," siger jeg, "vi kalder det historier i det øvre lag."

"Så historier. Nu skal du fortælle mig en vits, en fra det øvre lag, hvor du bor, eller hvor du drømmer dig hen. Det skal du, fordi du siger til mig, at du også er vitsmager oppe i det øvre lag."

"Forfatter," siger jeg. "Det er det, vi kalder det."

"Forfatter," gentager hun.

Hun har hørt mig sige ordet før, men for hende og for alle

andre øboere er en, der kan kunsten at fortælle, en vitsmager. Og der er kun én ad gangen, og hendes person, hendes krop, er urørlig, nærmest hellig.

"Fortæl mig en – historie – som du ville gøre det hjemme i dit lag."

"Skal det være en vits, en løgn eller en solid ting?" spørger jeg.

"Fortæl mig noget, der er en solid ting, altså noget, der virkelig er sket, men fortalt af dig, som om det var en vits. Så lærer jeg også lidt om det øverste lag."

"Så vil jeg begynde med den dag, hvor jeg cykler hjem, og hvor min telefon ringer nede i min rygsæk," siger jeg.

"Alle de øvrelagsord," siger vitsmageren. "Det må du lige forklare."

"Du ved, hvordan jeg passer Dyr ude i marken," siger jeg, "ved at tænke på dem. Du ved, hvordan A ser sine stjerner i sit sind og lokker dem til sig. Vi gør det ved at tænke dybt og at forstå billeder i andres hoveder. Nu skal du forstå de billeder, jeg har. Uden at fatte ord som cykel eller telefon. De er ufattelige ord for den, der bor på en ø uden for tid og rum."

Hun sidder i sin stol med lukkede øjne, hun prøver at se det, jeg ser.

"Bare se mine tanker, vitsmager. Det er nu, vi gør det."

Kapitel 3

Jeg er på vej hjem fra arbejde, da telefonen ringer.

Den ligger i min rygsæk, og jeg kan høre den ringle sagte; jeg har aldrig fået ændret dens ringetone, så den lyder, som når nogen ryster et smykkесkrin med fine halskæder. Jeg kan stort set ikke høre, at den ringer. Men jeg hører det i dag, selv her, hvor skoven bruser over mig som kogende broccoli, og de andre på cykel passerer med dækkene syngende mod våd asfalt.

Jeg når parkeringspladsen ved Stationsgade, hvor der ligger vandpytter i det hvide grus.

Jeg får cyklen stoppet og fisker telefonen frem fra bunden af rygsækken.

Et ubesvaret opkald, og det er fra dig, E.

Reglen er: Når du ringer, og jeg ikke tager den, så ringer jeg tilbage med det samme, uanset hvad jeg er ved, om jeg sidder i et møde eller kører bil, det er lige meget. Et opkald fra dig kan være alt fra, at du gerne vil have min opskrift på butter chicken til, at verden er brudt sammen, og du ikke vil leve mere. Et opkald fra dig er en bydende nødvendighed i verden. Det ved jeg, og det ved din mor bedre end nogen anden, for det er som regel hende, du ringer til, når du ikke længere kan tale i din rædsel over ting, der sker.

"Far," siger du, "det er officielt nu. Der er kommet nyt personnummer, jeg har fået et nyt sygesikringskort, det kom i dag i en konvolut, og der står mit nye navn og nummer, er det ikke fantastisk?"

Jeg svarer: "Det er fantastisk, jo, det er det."

Du har det med at svinge dig op til større retoriske flyvehøjder, så du fortsætter:

"Far, drømme kan faktisk blive til virkelighed, bare man arbejder hårdt nok på det. Hvem havde troet – hvem havde turdet tro – bare sidste sommer, at det her nogensinde ville ske?"

"Nej," siger jeg, "det havde vi ikke turdet tro på."

"Jeg begyndte at græde, da brevet kom," siger du. "Sådan for alvor."

Du er så glad. Jeg hører – for første gang i flere år – oprigtig glæde i din stemme. Den lyder stadig som din; hormonbehandling har gjort noget ved din hårvækst og ved din hud, men er ikke nået til din stemme endnu. Det er stadig en ung mands stemme. Jeg har endnu til gode at lære, at din mandsstemme ikke kommer til at ændre sig af hormoner. Der skal stemmetræning til, før den bliver blød og feminin. Dine stemmebånd har udviklet sig i puberteten, og det kan ikke reverseres.

Vi lægger på, aftaler, at vi snart skal ses. Og at det skal fejres, med jordbærkage og et glas Asti spumante.

Nu hvor jeg har telefonen fremme alligevel, går jeg ind i dens kontaktbibliotek og trykker Rediger ud for dit navn og nummer. Tilføjer bogstaverne -ie til dit navn og prikker én gang på ordet Gem. Så nemt er det. Det tager to sekunder.

De, der cykler forbi, ser bare en mand, der står med sin telefon. Det er der så mange, der gør. Jeg stopper telefonen ned i rygsækken igen.

Jeg er glad, fordi du er glad. Det gentager jeg for mig selv, mens jeg cykler.

Jeg er glad, fordi du er glad.

Jordbærkage og spumante.

Asti, fordi du er her endnu.

Der findes et begreb, der hedder technology freeze. Måske findes der også et begreb, der hedder emotional freeze. Hvis det ikke findes, finder vi på det. Hey. En ny ting er kommet til verden. Da de byggede rumfærgerne, var de første af dem udstyret med computerteknologi, der var ti år gammel. Det bestemte ingeniørerne sig for, de sagde, det var i orden, det var sådan, det var. For hvis de skulle opgradere teknologien to, tre gange om året for at følge med udviklingen, så ville de

aldrig blive færdig med at bygge noget som helst. Ingenting kommer op at flyve, fordi de lige vil have det næste med. Det er technological freeze. Et fikspunkt, et ståsted. Origo.

Vi tager en pind, og vi kradser os en cirkel i sandet, og inden for den cirkel der bliver vi.

Indtil bølgerne skyller stregerne væk en dag, som de altid vil og altid gør.

Skal jeg skrive den her bog, så skal jeg gå i emotional freeze. Jeg skal vælge et fikspunkt, hvor historien slutter, og hvor de, der læser med, vil sige, det var godt, at det sluttede sådan. Det var en god beretning, og den har gjort godt.

Men jeg må skrive den, mens jeg er i den, og jeg ved intet om, hvor vi skal hen, du og jeg.

Sådan fortæller vi den her historie.

Uvidende om retningen, om det, der sker; vi skaber den, mens vi lever den.

Vi må nok forvente, at der er vand, der skyller stregerne væk, de streger, som vi tegner i sandet hver eneste dag. Men her i min historie vælger jeg et sæt af streger, og dem holder vi os indenfor.

Her på disse sider, her på de der sorte tegn på det hvide papir, som er vores ...

Men jeg ved bare ikke, hvor det her slutter.

Om jeg mister dig til sidst. Om jeg skal stå op til beskeden om, at du ikke er her mere, E.

Om nogen en dag kommer og ringer på.

Så.

Lad os aftale det her. Det følelsesmæssige slutpunkt for denne bog er lige her.

I det, der kommer nu.

Og hvad der kommer efter nu, det tager vi os af en anden gang.

Hvis jeg skal begynde et sted, så kan jeg begynde med der, hvor jeg er.

Jeg er far, søn, bror, onkel og ægteemand, ikke ret god til

noget af det, men – det er, hvad jeg er. Jeg er gennemsnitlig og anonym, bare en hvilken som helst tilfældig dude.

Jeg er også far til en person, der er født som dreng, og som nu er en pige. De viste os dig på en scanning, og de sagde. Det er en dreng. Og du fik et navn, inden du var født.

Jeg er en mand, der undervejs i den proces, det er at erkende og anerkende det faktum, at min søn er min datter, har opdaget ting om mig selv, som jeg hellere havde været foruden.

Jeg har mistet min søn mere end en gang, og nu har jeg fået en datter. Som mine venner sagde til mig, "fandens til alder at få en datter i."

Men jeg tænker, at det er en gave. Det at få dig, som du er, så længe som jeg så får lov til at beholde dig. Det ved jeg ikke noget om lige nu, hvor jeg sidder og skriver. Og som alting med den her historie, så handler det om, at vi er nu og her.

At jeg en dag vil læse disse ord og tænke, at det var komplet misforstået. Naivt.

I sagens natur kan jeg ikke vide det. Jeg kan kun leve fra dag til dag; jeg kan tænke, mit barn er tæt på at tage livet af sig selv, og jeg skal for resten også have skiftet til vinterhjul på bilen, inden frosten kommer. Hente en pakke.

Begge verdener eksisterer side om side, det ene udelukker ikke det andet. Vi lever i de her to niveauer. Vi eksisterer i en rå virkelighed, og vi konfronteres med alt, der sker, og nogle gange er det svært at rumme, men vi står op hver dag og konstaterer, at vi trækker vejret. At vi skal have tøj på, børste tænder, så vi ikke falder fra hinanden, gå på arbejde, så vi får en månedsløn.

Jeg er bare mig, og jeg er også forfatter. Jeg forsvinder, fra tid til anden, ind i en verden, jeg selv skaber, og hvor det er godt at være, og hvor det er svært at komme væk.

Hvis jeg er rejst væk for at skrive, til Athen, til Viborg eller til San Cataldo, er reglen den, at jeg kun må være væk to uger. Ellers risikerer jeg aldrig at komme tilbage, for når jeg skriver, er den imaginære verden mere virkelig end den egentlige verden.

Er jeg for længe i det nedre lag, mister jeg forbindelsen til det øvre lag. Den fare er der altid.

Nu skriver jeg om mig selv og om dig, E. Det kommer til at gøre nas, det ved jeg.

Men det er nødvendigt, og jeg beder dig, kære dig, at du vil læse med. Ikke for at forstå mig. For at forstå nogle andre ting. Og måske få en god lejrålbålhistorie med på vejen, for hvem kan ikke bruge det? En fortælling om tårne og øer.

Og nu er det tid. Jeg går ind for at skrive.

Lukker døren bag mig.

Dukker ned, dukker op.